

ניתוח סיכון ונזקים, והיענות ומוטיבציית רפתנים לחיסון כנגד ברוצלוזיס, קטרת העור, כלבת, קדחת שלושת הימים ובוטוליזם

פרופ' אייל קלמנט

תקציר

מחלות רבות מאיימות על משק הבקר בישראל. עבור רבות מהן קיימים תרכיבים בטוחים ויעילים. למרות זאת, לעיתים קרובות בוחרים הרפתנים שלא לחסן ועקב כך מתרחשות התפרצויות הגובות מחיר יקר. ההחלטה באם לחסן או לא כנגד מחלה מסוימת מושפעת מגורמים שונים ביניהם היקף הפגיעה ונזקי המחלה, אפקטיביות התרכיב והסיכוי שתפרוץ המחלה. לגבי חלק מגורמים אלו קיים מידע בספרות ולגבי חלקם, עדיין רב הנסתר על הנגלה. במחקר זה ננתח את מידת התרחשותן של תופעות לוואי הקשורות לשימוש בתרכיב ניתלינג כנגד מחלת קטרת העור בפרות החלב וננתח את העלויות של הנזקים הכרוכים במחלת קטרת העור במצב של אי חיסון ברמת הפרה ורמת העדר. בנוסף, נקבע את הדינמיקה להיענות לביצוע החיסון כנגד קטרת העור במשק החלב בישראל ונשווה את הגורמים המשפיעים על ההחלטה האם לחסן או לא בקרב רפתני החלב כנגד קטרת העור, כלבת, ברוצלוזיס, בוטוליזם וקדחת שלושת הימים. תוצאות החלק הראשון של המחקר הראו כי חיסון בתרכיב ניתלינג לא משפיע על ייצור חלב במהלך 30 יום לאחר מתן החיסון ולא על קצב היציאה מהעדר. בכך הדגמנו כי השימוש בתרכיב הניתלינג חשוב למניעת מחלת קטרת העור. עבור החלק השני של המחקר, המתייחס לניתוח עלויות נזקי המחלה, כלל הנתונים נאספו וינותחו במהלך השנה הנוכחית. תוצאות ניתוח דינמיקת היענות הרפתנים לחסן כנגד קטרת העור הראו ירידה הדרגתית בהיענות לחסן בתום שלוש שנים מהתפרצות המחלה ב-2012-2013 ושינוי מדיניות החיסון לחיסון רשות. ירידה זו קשורה בירידה בכוונת הרפתנים לחסן המושפעת מירידה בלחץ החברתי לחסן המופעל הן ע"י הגופים הווטרינריים הממשלתיים והן הפרטיים. בהשוואה של הגורמים המשפיעים על היענות הרפתן לחסן כנגד חמש המחלות מצאנו כי עבור קטרת העור, ברוצלוזיס, כלבת וקדחת שלושת הימים מרכיב הנורמות החברתיות הוא המשפיע ביותר על כוונת הרפתן האם לחסן או לא. כאשר בדקנו איזה מהארגונים/אנשים הם המשפיעים על כוונה מצאנו כי הרפתנים מושפעים מארגונים/אנשים שונים עבור כל מחלה. ולסיכום, מדיניות החיסון אינה צריכה להיות זהה עבור מחלות שונות וצריכה להיקבע בהתאם למאפייני המחלה המשפיעים על קבלת ההחלטות של הרפתן באם לחסן את עדרו.